

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako prvo in tretjo soboto

v Kranju (tiska in izdaja tiskarna Iv. Pr. Lampreta v Kranju, odgovorni urednik Lavoslav Mikus).

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročnina in inserati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druga pošiljate naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno pet-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 3.

V Celovcu, v soboto, dne 4. februarja 1911.

Leto IV.

Koroške razmere.

VI.

Boj se bije na vsej črti desetletja, ne moremo ravno trditi, da se meja pomika proti jugu, pomemčevanje se vrši bolj okoli mest, trgov in večjih vaseh in v bližini Beljaka in Celovca. Najhujše orožje, s katerim mahajo naši nasprotniki po nas, so naše šole. Slovenci smo dali nasprotniku šole v roke, izročili smo mu mladino in si s tem zadali smrtni udarec. Ta čin se je zgodil vsled naše nevednosti, s peklenko zvitostjo so omamili Nemci Slovence, da so jim s šolami in otroci izročili v roke svoj obstanek, svoje življenje. Namen Nemcev je, da čimprej pomemčijo vse Koroško. Najlažje se ta načrt izvede, če se odtuji mladina. In to se prakticira na vsej črti. Proti temu procesu smo brez vse moči. Pečasi, a dosledno se izvaja ta načrt, vspehi so sijajni. Le oglejmo si ta vspehe!

Ko so začeli ustanavljati po deželi šole, je celovska okolica bila po večini še slovenska, a tudi v Celovcu samem je bila polovica vseh prebivalcev slovenska. Gledalo se je tudi v precejšnji meri na pouk slovenščine v novoustanovljenih šolah. A kmalu se je izpremenilo. V Celovcu je slovenščina iz šol izginila in bližajo okolice so pomemčevali s tem, da so jo vselili v mestne šole. Blizna mesta, občevanje z mesti je vplivalo, da je prva generacija postala nemškutarška. Otroci teh so postajali še bolj nemškurski, a tretja generacija pa je že nemška. Semtertja se še nahajajo stari ljudje, ki znajo slovensko, ali mladina je popolnoma pomemčana. Tako se je godilo v neposredni bližini Celovca in Beljaka. V sosednjih krajih, kakor v Otmajab, Gospe Sveti, v Timencici, v Pokrcsh, v Sv. Jakobu, v Zreleu, v Grabstanju, na Rodicah, v Vetršaju, Kacanju, na Zihpoljah, v Borovljah, v Sv. Martinu s. l. d., se proces dosedaj

ni popolnoma do konca prispel, a ustaviti ga ni možno. Šole v teh krajih so že po večini čisto nemške. Ljudje, ki so nekdaj obiskovali te šole, so po večini nemškutarji. Spoznamo s šolskimi oblastmi so ponemčili šole, češ, v čisto nemških šolah se otroci bolj naučijo nemščine. Šole, prej še utrakvistična, sedaj nemška, se je pomemčevala ravno tako, kakor ljudstvo.

Če se v šoli otrok ni naučil svojega matrinega jezika in na mesto tega sliši le nemške besede nemškega učitelja, se privaja prvič vseh izrazov, ki se tičejo šole v nemškem jeziku. Za knjige, za vse šolske stvari in predmete pozna v šoli odrasli mladenič le v nemškem jeziku. On pravi svojemu učitelju Lehrer, nadalje erste klas, Rechenbuch, Lesebuch, Bleistift, Lineal itd. itd. O Slovencih se nikoli ne čuje kaj, v teh šolah se vedno govori le o Nemcih. Zemljepisje, zgodovina, sploh vse se mu zdi nemška stvar; in tako tudi vsi znanstveni izrazi, kar se jih sliši v ljudski šoli, so znani samo v nemščini. In če tudi doma se govori slovenščino, lahko vidimo, kako popačena in pomešana je. Kakšna zmas se sploh govori v tej, na ta način vzgojeni mladini! Prepojena z nemškim duhom raste mladina, in ko odhaja k vojakom, se še bolj utrja v tujem duhu. Samoobsebi umevaso je, da so taki ljudje, ki vedo le o Nemcih kaj, ki so tudi vedne v stiki z njimi, nikoli ne dajo pridetiti za slovensko mišljenje!

Nemci kot večina in kot manjšina.

Nemci gospodujejo v Avstriji, dasi so številno v manjšini, kot neomejeni gospodarji.

Da se Nemci vzdržujejo na krmilu, je vzrok ta, da jih podpirajo merodajni in najvišji krogi, in da se Slovani med seboj needini.

A nekaj drugega je bilo, kar je mučilo našega Hanjžka že z mladih dni sem, kar mu ni dalo miru podnevi, o čemur je sanjal cele noči.

Morje bi bil rad videl naš Hanjžek, morje! Dandanes to ni tako težko. Človek sede v železniški vlak, pa zdrdra v par urah iz objema domačih gora do obal širnega Jadranskega morja. Ali takrat! O železnici ni bilo niti govora, da, niti poštenih poti ni bilo, in potovanje je stalo nekaj denarja. Vrhutega pa tudi vsak ni smel kar tako potovati, posebno pa ne, če je bil podložnik kakšnega grada ali samostana. In slednje je bil naš Hanjžek. Kljub temu pa bi bil rad dal življenje, da bi le videl morje.

In tako je presedal Hanjžek ves svoj prosti čas ob Osojskem jezeru ter strmela na njegovo tajnostno gladino in si umišljala, kakšno neki mora biti morje v primiri s to malo vodo. Čul je že, da se stoji ob morju ne vidi njegovih nasprotnih obal. Kako mora neki to čudno biti! Nekoč je tudi slišal, da se z vrha Dobrača baje včasih vidi morje; nek menih v Osojah mu je to povedal. In Hanjžek je splezal na Dobrač, kamor tedaj ni držala nobena steza, kaj šele tako udobna pot kot dandanes, ko se gospoja repenci že po vseh hribih. Videl je z Dobrača lep kos božjega sveta, ali morja ni doledal. To ga je zelo užalostilo, in mislim, da je nazajgrede precej po koroško preklinjal. Za ta greh se je sicer spovedal menihu v Osojah, ali želja videti morje ga ni minula.

Dasitorej številao niso v premoči in je njihov gospodujoč položaj odvisen zgolj od raznih okolnosti, vendar vladajo v državi, kakor da bi bila le ta popolnoma nemška.

Če imajo slovanski narodi dandanes v Avstriji vendarle nekaj govoriti, je to le posledica dolgotrajne njihove borbe, v kateri so si stopnjema izvojevali kosček za kosčkom, vsaj nekaj onako pravnosti in veljave.

Toda Nemci niso ničesar dali prostovoljno, Slovani so si morali priboriti vsako drobtinico z orožjem v roki.

Kakor v državi, kjer bi pravzaprav morali igrati vlogo manjšine, tako postopajo Nemci tudi v vseh onih deželah, kjer imajo večino.

Na Štajerskem tvorijo Slovenci dobro tretjino vsega prebivalstva, a vendar ne uživajo v deželni zboru skoro nobenih pravic.

Nemška večina zabranjuje cele Slovincem govoriti v deželni zboru v rodnem jeziku.

Še slabše je v tem oziru na Koroškem. Če bi slovenski poslanec v koroškem deželni zboru izpregovoril v maternem svojem jeziku, bi se izpostavil nevarnosti, da ga nemškonskonalni fanatiki vržejo z dejansko silo iz zbornice.

In vendar je tudi na Koroškem ena tretjina prebivalstva slovenska.

Kakor Slovincem na Štajerskem in Koroškem, tako se godi Poljakom in Čehom v slezijskem deželni zboru, kjer imajo takisto Nemci večino.

Tudi tu tišče Nemci slovansko manjšino z železno pestjo ob tla, ravnaoč se po načelu: „Macht geht vor Recht.“

Ima ako se pri takih razmerah med slovanskimi manjšinami pojavlja stremljenje, ki meri na to, da si te manjšine izvojujejo narodno avtonomijo, potem je ta težnja v očeh Nemcev — veleizdatstvo.

Tako je bilo s Hanjžkom, ko so začele krožiti po Koroški zelo čudne vesti.

Pisalo se je tedaj leto 1463., in kdor bi mi ne hotel verjeti, kar bom sedaj povedal, pa lahko gre v Osojski samostan, in tam bo v starih bukvah, ki jim pravijo tudi kronike, vse tako ali podobno bral.

Pisalo se je tedaj leto 1463. Tedaj je cesar Friderik, ki je takrat vladal naše avstrijske dežele, pozval vse junake svojih pokrajin, da se zbero in da rešijo mesto Trst, ki so ga Benečani hudo naskakovali, ker so ga hoteli vzeti cesarju. Trst je bilo namreč že takrat cvetoče trgovsko mesto ob Jadranskem morju, ki se je že leta 1382. prostovoljno udalo avstrijskim vladarjem, da bi ga čuvali pred gostimi napadi razbojniških in nevoščljivih Benečanov. Benečani so prebivali namreč na nasprotnih obalah Jadranskega morja in so bili tudi trgovci. Osobito so kupčevali v koroški deželi. Tržačani pa so tudi pričeli kupčevati z našimi planinskimi deželami. To je zbudilo zavist mogočnih in bogatih Benečanov. Zato so pogosto izkušali razrušiti Trst. In tako tudi leta 1463, ko je zbiral cesar Friderik vojsko, da cvrkne Benečane enkrat pošteno v lice.

Da bi cesarju Frideriku pomagali, jeli so tudi koroški deželni stanovni zbirati vojščake, ki bi se imeli pridružiti cesarski vojski. Kdor izmed mladeničev koroške dežele je bil korenjak in se je oglasil k vojski, tega je oborožila koroška gospoda, ga posadila tudi na konja, mu dala kaj na roko, pa — hajd v boj proti sovražniku.

PODLISTEK.

Kako je Hanjžek videl morje.?)

Zgodovinska črtica. — Spisal Ferdo Plemtč.

I.

To se ni zgodilo včeraj, kar vam bom tu povedal.

Že sto in sto let je minilo, ko je živel v skromni drvarski koči ob Osojskem jezeru na Koroškem čvrst mladenič, ki je bil krščen za Hanjžka, t. j. Ivana. Bil je podložnik Osojskih menihov, ki so si tam ob temnomodrem jezeru sezidali udoben samostan. In vsled gotovih samostanskih pravic, o katerih Hanjžek sicer ni dalje razmišljal, moral jim je po leti sekati debela drevesna debela v gozdu tam ob gričih, ki strmo prepadajo proti gladini otožno mirnega jezera. Poletu je sekal Hanjžek debela ter jih z močno roko klal v lepa polena, da so zelo dobrodušni in še bolj trebušni menihi pozimi lahko sedeli pri zakurjeni peči.

To Hanjžku ravno ni presedalo, bognedaj! Še vesel je bil, če se je tak gozdni orjak slednjic zgrudil pod njegovimi krepkimi mahijaji. Tedaj si je obrisal z zadovoljstvom vroči pot s čela.

*) To povest je pisatelj prilobil v „Slov. kmečkem koledarju“, ki ga je izdala za l. 1911 „Narodna založba“ v Celju na Štajerskem (Schillerjeva cesta št. 3.), in ki ga toplo priporočamo. (Cena s poštnino vred 1 K 20 vin.)

Ako še niste, pošljite naročnino!

Ako pa Slovani v teh deželnih zborih v svrhu samoobrambe posežejo po orožju obstrukcije, potem jih Nemci proglašajo za največje škodljivce dežele, ki se frivolno igrajo z deželnimi interesi.

Kako pa postopajo Nemci tam, kjer so v manjšini? Poglejmo Češko!

Tu tvorijo Nemci eno tretjino prebivalstva.

V deželi ne uživaj samo vseh pravic, imajo celo nekatere predprave, a vendar s tem svojim položajem niso zadovoljni, ker nimajo v rokah absolutnega gospodarstva.

Zato stremijo za tem, da se kraljevina Češka razdeli administrativno in politično v dva samostojna dela, vrhutega pa so v zadnjih letih pričeli v deželni zbor tudi s obstrukcijo, s katero so spravili deželo na rob gmotnega propada.

A vse to je bilo pri Nemcih seveda vse v redu, to je bila samo upravičena samoobramba, ne pa — veleizdajstvo, a nemški obstrukcionisti pa so bili zaslužni patrijotje, ne pa škodljivci dežele, ki se frivolno igrajo z deželnimi interesi.

Seveda «quod licet Jovi, non licet bovi!»

Nemcem je dovoljeno vse, Slovanom pa ničesar!

Slovani z obstrukcije navadno ničesar ne dosežejo, marveč se jim za to vlada pe močnosti maščuje. — Nemci pa z obstrukcijo izvojujejo vse, ker je vlada na njihovi strani ter jih celo dejansko podpira v njihovih stremiljenjih.

To staro avstrijsko resnico nam najeklatantneje izpričujejo najnovejši dogodki na Češkem.

Kdaj bo že enkrat konec teh nezdravih razmer pri nas v Avstriji?

Dopisi.

Zabnlca. (Samomor.) sam si je prerezal 17. m. m. 57letni posestnik Matevž Šnabl žile na rokah in vratu. Šnabl je kazal že delj časa znake bližajoče se blažnosti. Bil je potrt in govoril je, da si bo vzel življenje. Vendar mu tega ni nikdo verjel. Dne 17. m. m. ob pol 2. popoldan pa je šel z britvijo pred hišo ter si najprej globoko vrezal v levo roko, na desni roki pa se je le malo ranil. Žil na vratu si ni prerezal, pač pa ves goltanec. Do večera je še živel, ko so ga hoteli prepeljati z vlakom v bolnišnico, je izdihnil.

Beljak. (Javni telefon na kolodvorski poštni postaji.) Ustrezajoč želji prebivalcev, se je otvorila na kolodvorski postaji telefonska govorilnica. Mnogo je pripomoglo k temu tudi časopisje, ki je ob priliki železniške nesreče, dne 24. decembra l. l. odkrilo nezadostne telefonske zveze v Beljaku.

Iz zilske doline. Število prebivalstva je po nekaterih kmečkih krajih v ziljski dolini padlo, kakor kaže ljudsko štetje. To je znamenje žalostnih razmer na kmetih. Kmet ne more več s posli, ki jih je treba vedno dražje plačevati, izhajati, zato s svoje družino dela, kolikor more, kar je za posla, pa hiti v mesto. Odot padanje prebivalstva v kmečkih krajih brez industrije.

Celovec. Umrl je vpokojeni okrajni šolski nadzornik Kristjan Kreutzer.

Trbiž. Rezultat ljudskega štetja v Trbižu znači močno nazadovanje. Dočim so l. 1900 nasteli v Trbižu 3640 ljudi, izkazuje letošnje ljudsko štetje le 3442 prebivalcev. Nazadovanje znaša torej približno 200 prebivalcev.

Prevalje. Izgubili smo učitelja Ahaža. Zakaj? Vendar se se Prevaljanci še poprej postav-

ljali, da je «en deutscher Mann von echtem Schrot und Korn, Slovenenfresser i. t. d. i. t. d. Divjak ga se na svojo »ofcet« ni imel časa povahiti.

Globoasnica. (Slovenska zmaga.) Pri občinskih volitvah so Slovenci zmagali v vseh razredih.

Beljak. V stanovanju premogarja Josipa Wegscheiderja so našli minuli mesec Rozalijo Hecher, ki je živela z Wegscheiderjem, in njegovega 2 meseca starega otroka mrtva. Wegscheider sam ni bil še mrtev, pač pa brez zavesti. Stanovali so šele en dan v novem stanovanju in so se zadušili, oziroma zastrupili, ker niso odprli zaklopnice na peči. Mrtvo Hecher in njenega otroka so prepegljali v mrtvašnico, Wegscheiderja pa so oddali v bolnišnico.

Borovlje. Neki bradati mož, rojen Nемеc, se je v neki tukajšnji gostilni izrazil, da renegate pravi Nемеc ne more spoštovati in jim zaupati, ker so odpadniki in da so se le iz dobričarije prelevili v Nemce. Povedal pa je tudi, da je odstopil od «Südmarke» in «Schulvereine», ker vidi, da je tukaj vse zaman in da se je vkljub, da se dá v Borovljah take velike vsote denarja za obranitev nemškega jezika, ustanovil v tem času še celo «Sokola». Slišalo se je, da je ta gospod v svoji sveti nemški jezi precej zabavljaj čez «Sokola». Temu bradač, katerega bi raje po svojih pikantirijah glava bolela, kakor pa zaradi «Sokola», katerega člani so posteni fantje, povemo kar na uho, da naj molči.

Šmarjeta v Rožu. Nekdanjemu kandidatu štajercijaanske, lažnive, Linhartovega kalibra stranke v našem okraju, Friedrichu Seifritzu, p. d. Miklavcu v Zitari vasi, je bil podeljen naslov cesarskega svetnika. Katere zasluge pa ima ta privaundrani Prus pri nas, da se mu podeli tako čast? Ljudje pravijo, da ja prišel z punklcom pod pazduho na Korško. Zdej pa cesarski svetnik; za počet.

Šmarjeta v Rožu. Deželni šolski svet nam hoče zopet dati nov udarec. Na naši trirazredni ljudski šoli je namreč izpraznjeno učno mesto za moško učno moč. To mesto je zavzemal prej učitelj Bauer, trd Nемеc iz Tirolskega, ki niti besedice slovenski ni znal in ki je bil zraven jezikovne nezmožnosti še tako robat in surov, da je pretepal in klofotal uboge slovenske otroke, ker njegove blažene nemaščine niso razumeli. Bauerja smo se iznebili in pričakovali smo učitelja, kateri bo razumel jezik naših otrok. Mesto je že razpisano, znanje slovenščine pa se sploh ne zahteva. Oblast nam torej hoče usiliti zopet trdega Nemca. Proti takemu kršenju naših pravic kar najodločnejše protestiramo. Mi moramo solo vzdrževati in jo radi vzdržujemo, ker smo prepričani, da je izobrazba največje bogastvo vsakega človeka. Ker moramo solo vzdrževati, imamo tudi pravico zahtevati učitelja po naši volji. Hočemo in zahtevamo učitelja, kateri je zmožen slovenskega jezika, ker otroci se bodo le od takega učitelja v resnici nekaj naučili. Nismo nasprotniki nemškega jezika in dobro vemo, kolikor jezikov kdo zna, toliko ljudi velja. Vemo pa, da se otroci le na podlagi materinega jezika kaj naučijo; želimo, da se naši otroci naučijo tudi slovenskega jezika. Nemški časopisi pozivajo nemško mladino, naj se uči slovenski, naši otroci pa se v šoli slovensko ne poučujejo, ker se — kakor pravijo nemškutarji — slovensko naučijo že doma. Zakaj pa se nemški otroci ne učijo že v ljudski šoli laškega ali pa francoskega jezika? Saj se nemško že doma naučijo! In vendar imajo nemške ljudske in srednje šole! Zato, ker Nemci dobro vedo, da je le pouk na podlagi materinega jezika uspešen. Nemškutarji nas sleparijo, če nam pravijo, da se naši otroci naučijo slovensko že doma. Nemci hočejo, da hi se naši otroci nič ne naučili, da bi

z baržunaste čepice dol do srede hrbla. Postal je, prijel ves v zadregi za ponujeno pijačo ter odpil.

„Na vaše zdravje, gospod!“

„Bog daj! Kam pa greš, fant?“ ga vpraša stotnik nadalje ter si zaviha dolge brke.

„V samostan. Zmeniti se moram nekaj radi polen.“

„He fant, kar tu ostani! Pobožni bratje danes ne rabijo polen, danes rabijo vojščake. Glej, vsi ti tvoji tovariši tukaj so se že vpisali, pa se boš še ti. Cesarja gremo služiti, in Trst gremo rešiti. Saj držiš z nami, he?“

„Kaj meni mari Trst, pa vsi ljudje vnjem!“

Jaz ostanem doma!“ se odreže Hanjžek.

„Ti si baba, pravim, šleva si, ne korenjak!“

reče zaničljivo stotnik.

„Kdo bo mene pital s šlevo!“ se razjezi Hanjžek, stisne pesti in stopi za korak proti stotniku. Ali ta je bil že preveč izkušen vojščak, da bi se ustrašil Hanjžka. Urno se odmakne in kot bi trenil, že drži svoj golj meč v čvrsti pesti.

„Fant, pamet imej, če ne, ti jo bom jaz puščal!“ zakriči in dostavi: „Le pojdi domov za peč!“

Mi fantje gremo pa v Trst, do morja, kaj ne?“

„Seveda pojdemo!“ se oglasio fantje.

nič ne zaali in jim slepo in pokorno služili in hlapčevali Šmarječani pa se ne pustimo več farbat — tudi od prilizljivega Gabrona ne — ker dobro vemo, da spadajo nemški otroci v nemško šolo, laški v laško šolo, francoski v francosko. naši slovenski otroci pa v slovensko šolo. Zahtevamo torej, da nam pošlje oblast slovenščine zmožnega učitelja, kateri bo razumel otroke, otroci pa njega, in kateri ne bo poučeval našo mladino s klofutami, ampak z lepo, prijazno slovensko besedo. Sicer dobro vemo, da Gabren s tem ne bo zadovoljen, vkljub temu pa odločno zahtevamo svojo pravico do slovenske učne moči na naši šoli, krajni šolki svet pa pozivljamo, da zastavi ves svoj vpliv za to važno zadevo in da se ne skrije pod klop pred zastopniki nemškega «Volksrata» v Šmarjeti.

Borovlje. Kakor čujmo, je postal naš župan Ogriz izvršujoči član pevskega društva «Alpenrose», ki je zbirališče in ogonjišče borovljske nemškutarije. Znano je, da je imenovano društvo že od nekdanj netilo narodnostne prepire ter jemlje pod svoje okrilje posebno v zadnjem času elemente, ki so pravi izmački človeške družbe — ljudje, ki spadajo v kak pretepaški klub ne pa v pevsko društvo. In s takimi ljudmi se bo pajdašil naš dični župan, nastopal pri javnih prireditvah ter se mogoče tudi po Borovljah pretepal! Res, dosti smo že napredovali, odkar so Borovlje trg!

Borovlje. (Tatinska kronika.) Svoj čas smo poročali, da sta radi tatvine, oziroma goljufije bila kaznovana gg. P. in A. Zadnji je sicer občinski odbornik, a prišel je z nekimi deskami (dilami) v neprijetno zvezo. Kaznovani je menda že odložil odbornisko mesto pri občini. — Zadnje dni so prišli na sled neki tatvini, katero je povročil Janez Nagele, p. d. Mihov Hanzl, kot oskrbnik pri Rasserju. Prišel je v neljubu dotike z nekimi puskami. Omenjeni je član «Alpenrose», navdušen turnar, drugače pa «ein treuer nemškutar». Ja, ja, pošlenost je res lepa čednost!

Narodne zadeve.

Deželno predsedništvo v Celovcu je razveljavilo razsodbo okr. glavarstva, s katero sta bila železniška uradnika Petek in Jenko obsojena na 20 K globe, ker sta priglasila slovenski občevalni jezik.

Kakajoča nemškutarija v Korotanu. Nekdo je prejel sledečo brzozavko, ki je bila oddana v Beljaku in naslovljena v Podkloster: «ako pridete odgovorite (I) kakam (II) caffè drau.» — Slavna poštna direktorja v Gradcu naj ne zamudi izslediti ta Caff: Drau, kakajoči monstrum, ki mu brez dvoma gre prvo mesto v panoptiku srednjeevropske slave!

Čehi in ljudsko štetje. Češki poslanci so zasnovali v državnem zboru važno akcijo zoper goljufije, katere so se godile pri ljudskem štetju. Zahtevali so, da se te goljufije natanko preiščejo in da se ljudsko štetje razveljavi. Pri tej priložnosti spominjamo na neko zanimivo epizodo. Pri ljudskem štetju leta 1880, se je priglasil tedanj finančni minister dr. Dunajevski k poljskemu občevalnemu jeziku; dunajski magistrat je to napovedbo razveljavil z utemeljevanjem, da živi dr. Dunajevski na Dunaju in da s svojim okolišem govori nemški. Dr. Dunajevski se je zoper to razsodbo dunajkega magistrata pritožil pri ministerstvu za notranje zadeve in tedanji notranji minister Tassle je razsodil, da ima dr. Dunajevski pravico prigla-

Hanjžek je ostal kot pribit na mestu in se ni ganil. Le plaho je vprašal: „Kako so dejali gospod, prosim, da je Trst pri morju?“

„Seveda pri morju, kje pa!“ zarenči stotnik.

Hanjžek se je ves izpremenil.

„Oj, potem pa grem z vami, seveda grem!“ je vzkliknil veselo.

„In če glavo izgubim, grem z vami, ker morje moram videti.“

„Tako je prav!“ se razveseli stotnik. „Tako velja; roko sem!“

Zdej se pa Hanjžek popraska za ušesi.

„Hm, kaj bo pa to stalo?“ dé v skrbeh.

„Nič te ne bo stalo. Še nanovo te oblečemo, na konja te posadimo, če znaš jahati, pa orožje ti bomo dali, da te ne bo strah ponoči.“

„To je že vredno slišati. Ali kaj poreko osojski opat?“ ugovarja še Hanjžek.

„Veseli te bodo, če jim poveš, kam pojdeš, in še svoj blagoslov ti bodo dali na to dolgo pot, katere njim ni treba narediti“, ga zagotovi stotnik.

Zdej se je Hanjžek vpisal med vojščake.

Naročajte in širite naš list!

siti se k polskemu občevalnemu jeziku, kateri odgovarja njegovi narodnosti. Opozorjamo svoja čitatelje na to razsodbo ministra Taaff-ja zaradi tega, ker sta bila pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Spitalu na Dravi obsojena dva slovenska asistenta, ker sta se priglasila k slovenskemu občevalnemu jeziku. — Češki listi pišejo, da se Čehi z oziroma na letošnje lumparije pri ljudskom štetju leta 1920. vladnega ljudskega štetja sploh ne bodo več udeležili, tako bo stala Avstrija osramočena pred celim kulturnim svetom kot država, katera ne zna izvesti pravičnega ljudskega štetja v varstveno statistične namene.

Gospodarska vprašanja.

Higijena selskih stanovališč.*)

Selska stanovališča so zidana v pretežni večini po starem načinu, le malo hiš na kmetih dela v tem izjemo. Posledice imajo že kolikorliko modernega na sebi, dasiravno se še dandanes zida po deželi brez znanja potrebnih higijenskih pravil, bedisi po željah neizobraženih lastnikov hiš ali pa po načrtih delavcev in vaških podjetnikov, katerim se pa sempatja mora priznati, da niso brez vrednosti.

V tem članku si hočemo ogledati kmetško hišo, kakor je pri nas večinoma v navadi. O njej moramo pač reči, da je vse prej kot higijenska, zlasti po ubožnejših krajih, kjer je mnogokrat ena sama izba, ki služi za spalnico, obednico, kuhinjo in za hlev različnim domačim živalim. Ali se je potem čuditi, da je umrljivost na deželi kjub drugače jako ugodnim razmeram prilično velika? Da, po nekod in pri nekaterih nalezljivih boleznih ne zastaja umrljivost po deželi čisto nič za umrljivostjo po velikih mestih. Zlasti velja to za legar in jetiko. Dosega li umrljivost po mestih pri nekaterih kužnih boleznih večje število, gre to na rovaš tega, da živi v mestu na majhnem prostoru jako veliko ljudstva, med tem ko je na kmetih razdalja med posameznimi hišami, kjer stanuje navadno samo ena družina, precejšnja.

Da dobimo jasno sliko o stanovanjskih razmerah na kmetih, si hočemo ogledati pogoje, ki jih stavlja higijena na stanovanja in potem primerjati, v koliko se tem pogojem v resnici zadošča.

Katera higijenična pravila veljajo za zdrava stanovanja?

Stanovanje mora biti: 1. suho, 2. toplo, 3. zračno, 4. svetlo, 5. prostorno, 6. snažno.

Te lastnosti manjkajo pri selskih stanovanjih navadno vse ali vsaj deloma; nemalokrat pa dokazujejo hiše na kmetih ravno nasprotje vsemu temu, in to v nemali meri.

1. Stanovanje bedi suho.

Suha stanovanja so po kmetih precejšnja redkost, ter se imajo zahvaliti za to lastnost navadno srečnemu slučaju.

Da pridemo v okom vlažnosti po stanovanjih, se mora vzeti suh stavbeni material in pred zidanjem se mora preizkusiti temelj. Na jasnem si moramo biti o stanju talne vode, ki se nahaja v zemlji, na kateri nameravamo graditi, kakor tudi o stanju tal samih, to se pravi, vedeti moramo, če so propustljiva za deževnico ali ne. Ravnotako je dobro, da damo od strokovnjakov preiskati tla, če vsebujejo kake bolezenske kati, da se tako prepričamo o njihovi «čistosti». Potem je potrebno, da se prepričamo, ima li deževnica neoviran odtok od hiše in njene neposredne blazine. Če tega ni, se mora s posebnimi napravami, takozvano drenažo, za to poskrbeti. Jako važna je tudi naprava kleti katerih stene se smejo začeti šele 40—50 cm nad najvišjim možnim stanjem podtalne vode. V suha kleti znašaj 2—2,5 m. H. sa naj ne stoji čez le kako mogoče, na prostoru, ki leži na pobočju hriba ali tik skal, ker postanejo stene, stoječe ob pobočju ali dotikajoče se skal, lahko vlažne, vsled skozi kamne in zemlje pronicajoče vode, vsled pomanjkanja zraka in solčne gorkote. Prilijeje bedi vsaj 50 cm nad zemljo.

Vse te zahteve so se v predhigijenski dobi prezirale, ker pač niso poznali higijenskih načel.

Ne samo iz tal prihaja vlažnost v stanovanja, marveč tudi od dežja, če so hiše obrnene proti zahodu, severozahodu in jugozahodu, ne da bi bila od teh strani zavarovane.

Seveda je vlažnost še večja, če so streha in stene poskodovane, da prepustjajo vodo.

Po kmetih se dobe še vedno hiše, ki nimajo nobene kleti, da o drenaži tal niti ne govorim. Mnogi reveži prebivajo leta in leta v slabih vzdrapanih podrujajih. Seveda je temu največ vzrok pomanjkanje sredstev. Toda ali ne igra tudi tu marsikdaj velike vloge nemarnost in zanikernost? In kaj rečemo o tistih, ki bi si stanovanje lahko popravili, pa tega ne store ali iz skoposti ali pa iz zanikernosti? No, narava sama že poskrbi, da se pravočasno pokore za te svoje grehe. Dalje prih.

Pivo na Koroškem. V zadnjem letu, to je od 1. septembra 1909 do 31. avgusta 1910 se je

zvarilo na Koroškem vsega skupaj 230.245 hl piva. Iz drugih dežel je znašal uvoz 49.461 hl, izvoz pa 25.791 hl tako, da se je porabilo na Koroškem 253.915 hl piva.

Svetovna politika.

Zahteve mornarice. 24. t. m. se je obravnaval v ogrskih delegacijah predlog skupne vlade o izrednem mornariškem kreditu. Mornariška uprava zahteva 4 velike bojne ladje za 20 000 ton, ki bi stale 242 400.000 kron, nadalje 3 križarke za 3500 ton, ki stanejo 30 000 000 K, 6 torpednih ladij po 8000 ton, za 18 000 000 K, 12 torpednih čolnov za 12 000 000 kron in 6 podmorskih čolnov za 10.000.000 kron.

O novem vojaškem kazenskem redu in o načrtu novega brambovskega zakona je obravnavala v petak skupna ministrska konferenca. O brambovskem zakonu, ki jemlje dveletno vojaško službo za podlago, se je dosegel sporazum. Načrt se predloži še cesarju in potem zakonodajnim zborom. Kar se tiče kazenskega zakona, so pa še nasprotja med avstrijsko in ogrsko vlado zaradi sodnijskega jezika. Vojno ministrtvo zahteva nemščino, ogrska vlada pa hoče, da bi bila na Ogrskem madžarščina. Seveda igrajo tu veliko vlogo «državni interesi», najmanj se pa misli na interese vojakov, ki bodo imeli opraviti s sodišči, dasi so ti interesi pravzaprav najvažnejši.

Čehi odpovedujejo slovenskim klerikalom pokorščino in nočejo več nastopati zoper italijansko fakulteto. «Narodni Listy» pišejo o tem: «Zdi se, da pripravljajo klerikalni Slovenci zopet nekakšen odsek v proračunskem odseku, očitno se zanašajo na to, da se jim vsi češki poslanci brez razlike podajajo za sredstvo in da jih bodo brezplačno in brezpogojno podpirali. S te plati mislimo, da pravilno tolmačimo misljenje čeških svobodomiselnih poslancev, če pravimo, da niso pripravljani voditi proti visoki šoli, pa naj je tudi italijanska, iz splošnih in načelnih razlogov, pa tudi z ozirom na češke visokošolske zahteve, obstrukcije ne v odseku, ne v zbornici. To bodi povedano čisto neprikrito in povsem deločno in jasno predvsem slovenskim klerikalom. Zadnji čas je, da se v tem oziru pove slovenskim klerikalom jasna beseda. Odvisnosti od dr. Šustersiča in njegovih političnih kolobocij imajo češki poslanci dosti že čez vrat. Če hočejo nekateri Čehi iti s Slovenci skozi ogenj in vodo, pri tem pa podpirati češke kulturne in visokošolske interese, jim ne moremo delati zaprek; zato bi pa obžalovali, če bi se ne pretrgal popkov trak, s katerim so nekateri češki klerikalni poslanci zvezani s slovenskimi, dasi jih loči široko morje interesov in nazorov.

Poljski klub je po dolgih prepirih volil dr. Lazarskega za svojega načelnika. Novega načelnika hvalijo za demokrata. Velik glas uživa na Galiskem kot zagovornik.

Srbaki kralj je potrdil trgovinsko pogodbo z Avstro-Ogrsko. Veljavna je do 31. decembra 1917.

Rumunski parlament je razpuščen. Nove volitve bodo od 1. do 18. marca. Nova zbornica se snide 20. marca.

Finski deželni zbor ima 200 poslancev in sicer 87 socialistov, 42 starofincev, 28 mladofincev, 26 Švedov, 16 agrarcev in enega zastopnika krščanskega delavstva. Razmerje med strankami je isto kakor poprej, samo socialisti so pridobili en mandat, katerega so izgubili agrarci.

Raznoterosti.

Združene države v Severni Ameriki vedno bolj omejujejo priseljevanje. Izvoljena je bila posebna komisija, katera je pred kratkimi podala poročilo, da priseljevanje ni več gospodarska potreba, ampak da je celo škodljiva za delavce. Komisija zahteva, da se mora neženjenim in neučnim delavcem, posebno pa analfabetom, zabraniti priseljevanje. Vsak priseljenec mora imeti domovinski list.

Nesreča v Rabilju. Dne 8. januarja l. l. se je v Rabilju na Koroškem zgodila velika nesreča. Rudniška bolnišnica se je pogreznila v zemljo. Sedem oseb je pri tej nesreči storilo žalostno smrt. Zaradi te nesreče se je začela sodna preiskava proti voditelju rabeljskega rudokopa Hugonu Steinbachu. A zgodilo se je nekaj posebnega: izvedenci so pač priznali, da je bil nov rudnik popolnoma proti predpisom narejen, a vendar se rekli, da se bolnica ni vsled tega pogreznila. Bolnišnica je bila podkopana, stala je na plasti, ki je ni mogla več držati in se je vsled tega pogreznila, a tisti, ki je napravil rov tako proti predpisom, da je podkopal bolnišnico, ni kriv! Preiskava proti Steinbachu zaradi prestopka je že ustavljena in sodila ga bo le okrajna sodnja v Trbižu.

«Ungarisches statistisches Jahrbuch» poroča, da je na Ogrskem 251 054 sotoobiskujočih slovaških otrok (starih od 6 do 12 let). Od teh obiskuje slovaške protestantske šole 21 032 otrok, slovaške katoliške šole 47 479 otrok in slovaške občinske šole 2274 otrok, skupno 70.785 otrok. Ostalih 180.269 slovaških otrok raznarodujeje Ogrji v ogrskih šolah.

Vilej. Vilej, tu si je pa dobil! V lankem zasedanju je govoril poslanec in delegat Udržal v seji avstrijskih delegatov o vodnih obiskih nemškega cesarja Wilhelma na Dunaju. Primerjal je

istega z Nerom. Se huje pa je skupil v ravno isti seji general-pumpar, prismojeni Wilhelm, od nemškega socialnega demokrata Rennerja.

Nečloveška mati. Pred dvema letoma je odpotoval iz Vidre na Ogrskem kmet Paranyancs v Ameriko. Doma je pustil mlado ženo Leno. Leni je bilo seveda dolgočasno in da ubije dolgi čas, je začela ljubimkati z mladima kmečkim fantoma. Sad tega ljubimkanja je bil otrok ženskega spola, ki je bil zdaj star že osem mesecev. Meseca oktobra je Paranyancs pisal iz pensilvanskih rudokopov, da se v kratkem vrne domov. — Zdaj je čutila žena v svojih kosteh mesto ljubezni samo strah. Edina njena misel je bila ta, kako zakriti greh svoje nezvestobe. Šla je okrog polnoči na vrt, kjer je izkopala precej globoko jamo. Ko je bila s kopanjem gotova, je šla v sobo, dvignila spečega otroka ter ga nesla v jamo. Otroka je tiho zasula ter je moral storiti grozno žrt. Hudodelstvo pa ni ostalo skrito. Odkopali so jamo, v kateri so dobili otroka z grozno spačenim obrazom. Nečloveško mater so seveda zaprli. Njenega moža še ni domov.

Prošnja konj. Da uprežna žival mnogo trpi, to opazujemo dandand. Vsi opomini in vse obsojbe ne zaležejo dosti. Nekateri ljudje ostanejo sirovi kljub vsem kaznim. Društva v varstvo živali so sicer hvalevredna, vendar vseh trpinčenj in grozodejstev ne morejo preprečiti. Še mnogo hujske kakor pri nas trpi živina v Ameriki, kjer vse še bolj hiti za denarjem, zato se ni čuditi, da so tudi v Ameriki nastala mnoga društva v varstvo živali. Vem društvom je zelo uspešno priskočil na pomoč šef newyorške policije. Ni izdal kakih strogih naredb, tudi ni pustil zapreti znanih sirovih hlapcev, ki na vse kriplje pretepajo svoja kljuseta; nabiti je pustil na vrata vsakega konjskega hleva letak s sledečo vsebino: Prošnja konja. K tebi, moj gospodar, pridem s svojo prošnjo. Nasiti me in ugasi mojo žejo. Po težkem dnevnem delu daj mi ležišče v snažnem hlevu. Govori mi, kajti tvoj glas je bolj učinkujoč kakor vajeti in bič; božaj me in uči me prostovoljno delati. Ne pretepaj me v klancih in ne vleci za uzdo, kadar gre navzdol. In če te takoj ne razumem, ne zagrabi takoj za bič; poglej rajše uzdo, če je v redu in prepričaj se, če me podkve ne zbadajo. Ako ne jem, preglej moje zobe in mi nikar! ne reži repa, kajti rep je moja edina obramba zoper muhe, ki me nadlegujejo in trpinčijo. In potem, moj ljubi gospodar, kadar postanem star in slaboten in nesposoben za delo, tedaj ne pusti, da poginem lakote; ustrelj me, da ne bom trpel po nepotrebnem. Ta prošnja ima baje čudovit učinek. Nikjer ni več opaziti, da bi vozniki in izvorniki trpinčili svoje konje.

Kolera. V novici Udelnaja blizu Petrograda je zbolelo 20 strežajev in pomočnic za kolero. Vzrok: uživanje skvarjenih jedil. Bati se je, da se ne razširi kolera na umobolne, katerih je 2000 v norišnici.

Vera in neumnost. V Pisciadiji v Apuliji je kolera. Zdravstveni organi so v nedeljo vsled tega desinficirali vsa javna poslopja. Ko so pričeli uradniki s svojim, ne posebno prijetnim delom v stolni cerkvi, je nahujskano pobožno ljudstvo s silo odprlo vrata ter napadlo uradnike, pobožne ženske so pobrale smeti in razno nesnago, ki so jo bili prej zmedli delavci skupaj, ter jo kot svete relikvije odnesle domov. Med tem, ko so žene pobirale v cerkvi smeti, so se pobožni možje pretepali s policijo. Policaji so bili tepeni. Prišli so orožniki, katere je pobožno ljudstvo sprejelo s kamenjem. En demonstrant je bil ubit, dva težko ranjena. Šele, ko so začeli orožniki streljati v zrak, se je pobožni narod razkropil na vse strani.

Minister — brez hlače. Neki angleški minister se je vračal z dopusta. Ker ni prišel še vlak, je sedel minister na travnik blizu postaje in občudoval naravo. Ko je stopil v svoj voz, je opazil, da ima na sebi vse polno mravelj. Ni pomisljal dolgo, slekel hlače in hotel stresti neprijetne sopotovalce skozi okno, toda ekspresni vlak, ki je pridiral od nasprotne strani, mu je vzel hlače. Minister se je obrnil na železniško osobje, toda noben uradnik ni imel dvojnih hlač. Brzjavili so v London, kjer so ga čakale hlače, toda do Londona je bil zaklenjen v vozu, da ne bi prišla mogoče kaka dama v voz ter padla v omedlevalo.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig

3—24

družba z omejeno zavezo v Borovijah, Koroško. Geniki brezplačno in poštne preste.

*) Ta odlomek je vzet iz III. in IV. zv. Ljudske knjižnice, ki jo urejuje Vek, Spindler v Celju in katero toplo priporočamo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni zaklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

☒ Kolodvorska oesta št. 27. ☒

Zamenjava in eskomptuje iztrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predjume na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitniške kavčije. **Eskompt in inkasso men'o :: Borzna naročila.**

Prodala vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dobnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 26—2

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

CROATIA

zavarovalna družba v Zagrebu.

Ustanovljena leta 1884.

Centrala: v Zagrebu, v lastni hiši, vogal Marovske in Preradiceve ulice.

Glavna zastopstva: v Osijeku, Reki, Sarajevu, Novem Sadu in Ljubljani.

Podružnica: v Trstu, Corso šte. 1. :: Telefon 25-94. ::

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: **1. Na življenje.** a) Zavarovanje glavnic za slučaj doživljenja in smrti, b) zavarovanje dote, c) zavarovanje življenjske rente; **2. Proti škodi po požaru.** a) Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarnen) b) Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajalniskega blaga, gospodarskih strojev, blaga i. t. d.), c) zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena i. t. d.) **3. Zavarovanje steklenih šip.**

Zadružno imetje v vseh delih je znašalo leta 1909 K 2.116.261,86

Od tega temeljna glavnica K 800.000—

Letni dohodek premije s pristojbinami 1.117.856,08

Izplačane škode 3.923.163,48

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod jako ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje Podružnica „Croatie“ v Trstu, Corso šte. 1, I. nadstropje,

odnosno Glavno zastopstvo „Croatie“ v Ljubljani (Tvrška Kmet in Slivar).

Hotel Trabesinger, Celovec

Velikovaška cesta št. 5

se priporoča potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni. — Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje. Za zabavo služi kegljišče, pozimi zakurjeno, — Poleti sediš na senčnatem vrtu. V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer. — Velike dvorane za shode in veselice. Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus. 277—7 Lastnik: Ivan Milfontg.

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo.

Edina slovenska kislá voda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izbornó zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izbornó zdravilna, temveč tudi osvežujoča

namizna kislá voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899. 8 12—12

Naroča se pri **oskrbníštvu Tolstovrške slatine**, pošla **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le ed no slovensko kisló vodo.

Slovenci, ne zablte družbe SV. ČIRILA IN METODA!

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4 1/2% od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti **pripisuje dvakrat na leto** h kapitalu in sicer 30. roznika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje Mestna hranilnica sama, tako, da dobi vsak vložnik 4 K 25 vin. od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto.

Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjsko v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev potrjenih pravil **mesto Radovljica** z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, ki znaša sedaj čez 200.000 K.

Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge izmed vseh drugih denarnih zavodov na Gorenjskem. Zato nalagajo c. kr. okrajna sodišča in drugi c. kr. uradi vse vloge nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici.

Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroci naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama.

Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštné položnice, katere so vsakemu na razpolago.

Posojila na zemljišča

dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 1/2, 19 1/2, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obresti, ostane torej še vedno 300 K dolžan. **Dolžnik Mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celoti dobi še za 97 vin. manj.**

Nadalje dovoljuje posojila tudi na menice in proti zastavi vrednostnih papirjev.

Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod na Gorenjskem.

Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglesi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajnega sodišča, kjer se uraduje **vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne** razen ob nedeljah in praznikih

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.